АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА СОСТОЈБАТА И ДВИЖЕЊАТА НА ОСИГУРИТЕЛНИОТ ПАЗАР ВО 2019 ГОДИНА

Скопје, 2020 година

Извештајот е изготвен во согласност со членот 158-о од Законот за супервизија на осигурување и за неговото изготвување Агенцијата за супервизија на осигурување користеше податоци од сопствената евиденција.

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД 4

2. ЗАКОНСКА РАМКА 5

3. ПАЗАР НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 8

3.1. ДРУШТВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ 8

3.1.1. Сопственичка структура 9

3.1.2. Степен на развиеност 9

3.1.3. Бруто полисирана премија 12

3.1.4. Структура на учество 15

3.1.5. Бруто исплатени штети 17

3.1.6. Средства и извори на средства 18

3.1.7. Технички резерви 21

3.1.8. Средства кои ги покриваат техничките резерви 22

3.1.9. Адекватност на капиталот на друштвата за осигурување 24

3.1.10. Финансиски резултат од работењето 24

3.1.11. Индикатори за осигурителниот сектор 26

3.2. ПОСРЕДУВАЊЕ ВО ОСИГУРУВАЊЕТО 28

3.2.1. Застапување во осигурувањето 28

3.2.1. Осигурително брокерски работи 30

3.3. НАЦИОНАЛНО БИРО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ 32

3.3.1. Гарантен фонд на НБО 33

3.3.2. Рефундирање на штети од Гарантниот фонд 34

1. ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на осигурување (во понатамошниот текст „АСО“) е самостојно и независно регулаторно тело на пазарот на осигурување кое врши јавни овластувања, утврдени со Законот за супервизија на осигурувањето и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот. АСО има за цел да придонесе за законито и ефикасно функционирање на пазарот на осигурување во земјава, за негов континуиран развој, за заштита на правата и интересите на осигурениците, како и за унапредување на финансиската стабилност на земјава.

На крајот од 2019 година на пазарот на осигурување во Република Северна Македонија активно работат 16 друштва за осигурување, од кои 11 друштва вршат работи на неживотно осигурување, додека 5 осигурување на живот. Во доменот на посредувањето, на крајот од 2019 година активни се 39 осигурително брокерски друштва, 10 друштва за застапување во осигурување и 7 банки кои вршат работи на застапување во осигурување.

Во 2019 година е остварена бруто полисирана премија (во понатамошниот текст: „БПП”) во вкупен износ од 10,58 милијарди денари, што претставува раст од 6,61% во однос на БПП остварена во 2018 година (2018: 9,93 милијарди денари). Во делот за неживотно осигурување е остварена БПП во износ од 8,75 милијарди денари (2018: 8,26 милијарди денари), односно пораст од 5,99% во споредба со 2018 година. Истовремено, кај осигурувањето на живот е остварена БПП во износ од 1,83 милијарди денари (2018: 1,67 милијарди денари), што претставува зголемување од 9,69%.

Друштвата за осигурување на 31.12.2019 година располагаат со средства во износ од 23,92 милијарди денари, со што остваруваат пораст од 10,53% во однос на минатата година (2018: 21,64 милијарди денари). Вкупниот пресметан капитал на друштвата за осигурување забележува раст од 5,22% во споредба со 2018 година, односно на крајот од 2019 година изнесува 6,65 милијарди денари. Маргината на солвентност, како главен индикатор за процена на стабилноста на осигурителниот сектор, изнесува 1,69 милијарди денари, со што капиталот на осигурителниот сектор е 3,9 пати над нивото на маргината на солвентност.

Во текот на 2019 година, осигурителниот сектор оствари загуба од 25,36 милиони денари. Притоа, друштвата за неживотно осигурување остварија загуба од 125,91 милиони денари, додека, пак, друштвата за осигурување на живот остварија добивка по оданочување од 100,54 милиони денари.

Во доменот на законската регулатива во 2019 година се донесени измени на Законот за супервизија на осигурување и на Законот за задолжително осигурување во сообраќајот.

2. ЗАКОНСКА РАМКА

Законот за супервизија на осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/2002, 98/02, 79/07, 88/08, 67/10, 44/11, 112/11, 188/13, 30/14, 43/14, 112/14, 153/15, 92/15, 23/16, 83/18 и 198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19), Законот за задолжително осигурување во сообраќајот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 88/05, 70/06, 81/08, 47/11, 135/11, 112/14 и 145/15 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 220/19), Законот за доброволно здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/12 и 192/15), Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од областа на капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр. 11/12, 147/15 и 30/16) и Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам („Службен весник на Република Македонија“ бр. 120/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 275/19) се основна законска рамка која ги регулира условите и начинот на вршење работи на осигурување и реосигурување, начинот и условите на вршење работи на посредување во осигурувањето и спроведувањето супервизија врз работењето на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување.

Поширокaта законска рамка ја претставуваат Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/01, 4/02, 5/03, 84/08, 81/09, 161/09 и 123/13) во делот што се однесува на договорите за осигурување и Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 и 61/16, 64/18 и 120/18).

Законот за супервизија на осигурување ги вградува принципите и стандардите за осигурување на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS), како и директивите за осигурување на Европската Унија (ЕУ). Со овој закон се регулирани основањето и работењето на друштвата за осигурување, управувањето со ризици, улогата на овластените актуари, водењето на деловните книги и извештаи, внатрешната и надворешната ревизија, застапувањето и посредувањето во осигурувањето, супервизијата на друштвата за осигурување, работењето на АСО, спроведувањето на супервизијата и постапката за донесување решенија од страна на АСО, работата на осигурителните и реосигурителните пулови, соработката со надзорни органи и тела на ЕУ, како и казнените одредби.

Во 2019 година е донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за супервизија на осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 101/2019) со кој се отстранува ограничувањето за основачите на друштво за застапување во осигурувањето да бидат капитално или управувачки поврзани со друштва за осигурување, односно друштвото за застапување во осигурувањето да не смее да биде поврзано лице со друштво за осигурување. Измените на Законот имаат за цел да овозможат поголема достапност на осигурителни производи и услуги преку застапувањето во осигурувањето како канал на дистрибуција на осигурителни производи и услуги.

Задолжителното осигурување во сообраќајот е регулирано со **Законот за задолжително осигурување во сообраќајот**, кој ги регулира договорите за задолжително осигурување, минималните суми на осигурување, роковите за пријавување и надомест на штети од страна на

друштвата за осигурување, утврдување на правото на посредување (медијација), надлежностите на Гарантниот фонд, промена на начинот на утврдување на тарифите на премии преку функционирањето на Комисија за осигурување од автомобилска одговорност и казнените одредби за друштвата за осигурување и Националното биро за осигурување. Исто така, Законот предвидува олеснување на прекуграничното давање осигурителни услуги преку воспоставување т.н. овластен претставник за штети и воспоставување Служба за надомест на штети, со тоа што овие активности ќе се актуализираат во моментот на стапување на Република Македонија во Европската Унија.

Во 2019 година е донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително осигурување во сообраќајот („Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 220/19) со цел хармонизација со прописите на ЕУ од областа на цивилното воздухопловство, односно се воведува задолжително осигурување на багаж и ствари, штети предизвикани на трети лица од воздухоплови без екипаж, како и осигурување за штета предизвикана на патници при некомерцијални операции со воздухоплови. Исто така, со измените се подобруваат правата на оштетените лица при сообраќајна незгода, во насока на забрзување на процесот на обесштетување со тоа што се воведува рок од 60 дена во кој одговорното друштво за осигурување е должно до оштетеното лице да достави образложена понуда за надоместок на штета или образложен одговор на барањето за надоместок на штета.

Со **Законот за доброволно здравствено осигурување** се дава законска можност и се отвора широко поле на дејствување на друштвата за осигурување за понуда на пакети на здравствени услуги кои веќе се опфатени со системот на задолжителното здравствено осигурување. Доброволното здравствено осигурување се уредува како дополнително и приватно. Дополнителното здравствено осигурување осигурува покривање на трошоците на име учество со лични средства при користење здравствени услуги од задолжителното здравствено осигурување (партиципација), во согласност со прописите од задолжителното здравствено осигурување и здравствена заштита. Приватното здравствено осигурување овозможува покривање на трошоците за користење на здравствените услуги за повисок стандард на здравствени услуги кои произлегуваат од задолжителното здравствено осигурување, трошоците за покривање на здравствените услуги користени во дополнителната дејност, како и за користење на здравствените услуги во здравствени установи надвор од мрежата на здравствени установи во која се врши здравствената дејност и во правните лица кои вршат изработка, издавање и сервисирање на ортопедски и други помагала.

Со **Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од областа на капитално финансирано пензиско осигурување** се заокружи уредувањето на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Северна Македонија со уредување на фазата на деакумулација, односно со Законот се регулираат исплатите на пензии од вториот и пензиски надоместоци од третиот столб. Во законот детално се уредуваат видовите на исплати на пензии од вториот столб (програмирани повлекувања, доживотни ануитети и нивна комбинација), видовите на исплати на пензиски надоместоци од третиот столб (програмирани повлекувања, ануитети, еднократни и повеќекратни исплати), карактеристиките и правилата за разните видови исплати и начинот и постапката за стекнување право на старосна, инвалидска и семејна пензија од вториот столб, како и постапката за стекнување право на пензиски надоместок од третиот столб. Во законот се уредува и кои институции ќе може да вршат исплата на пензии и пензиски надоместоци од вториот и третиот столб – пензиски друштва и друштва за

осигурување на живот. Исто така, заради поголема транспарентност на изборот на пензија од втор столб и пензиски надоместок од трет столб, се воспоставува Централизиран електронски систем на котација преку кој ќе се доставуваат барања за котации за различни видови исплати и ќе се добиваат понуди од пензиските друштва и друштвата за осигурување.

Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам утврдува надлежност на АСО за спроведување надзор врз осигурителниот пазар кој е предмет на регулација на овој закон, а особено во делот на примената на мерките и дејствата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

3. ПАЗАР НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

3.1. ДРУШТВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Во текот на 2019 година на осигурителниот пазар функционирaa 16 друштва за осигурување, од кои 5 друштва за осигурување работат на осигурување на живот, додека останатите 11 вршат работи на неживотно осигурување. Само едно друштво, покрај работите на неживотно осигурување, има дозвола да врши и работи на реосигурување. (Табела бр. 1).

Табела бр. 1: Регистар на друштвата за осигурување

	Назив на друштво	Група на осигурување
1	АД за осигурување и реосигурување МАКЕДОНИЈА - Скопје Виена Иншуренс Груп	Неживотно осигурување и реосигурување
2	ТРИГЛАВ ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје	Неживотно осигурување
3	САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје	
4	АД за осигурување ЕВРОИНС Скопје	
5	АД за осигурување ВИНЕР – Виена Иншуренс Груп Скопје	
6	АД за осигурување ЕУРОЛИНК Скопје	
7	ГРАВЕ Осигурување Неживот АД Скопје	
8	Друштво за осигурување УНИКА АД Скопје	
9	Национална групација за осигурување ОСИГУРИТЕЛНА ПОЛИСА АД Скопје	
10	ХАЛК ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје	
11	КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за неживотно осигурување	
12	КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за осигурување на живот	Осигурување на живот
13	ГРАВЕ осигурување АД Скопје	
14	АД за осигурување ВИНЕР Лајф – Виена Иншуренс Груп Скопје	
15	Друштво за осигурување УНИКА Лајф АД Скопје	
16	ТРИГЛАВ Осигурување Живот АД Скопје	

Извор*: АСО*

Во 2019 година се случија две преземања на друштва за неживотно осигурување. Првото преземање се однесува на друштвото за неживотно осигурување Нова осигурување АД Скопје од страна на Халк банка АД Скопје, дел од турската финансиска групацијата која во своето портфолио исто така поседува друштво за осигурување. Трансакцијата беше спроведена на 8.1.2019 година, по Решение за издавање на согласност за стекнување на квалификувано учество на Халк банк АД Скопје во Нова Осигурување АД Скопје од 24.12.2018 година. По преземањето, друштвото работи под ново име Халк осигурување АД Скопје.

Второто преземање се однесува на друштвото за неживотно осигурување Еуросиг АД Скопје од страна на австриската осигурителна групација ГРАВЕ. Трансакцијата беше спроведена на 8.7.2019 година, по Решение за издавање на согласност за стекнување на квалификувано учество на осигурителна групација ГРАВЕ од Австрија на 27.5.2019 година. По преземањето, друштвото работи под ново име ГРАВЕ Осигурување Неживот АД Скопје.

Двете преземања ги сметаме како признание за постоење функционален пазар на осигурување и истовремено како позитивен тренд, со оглед на тоа што на домашниот пазар се привлечени осигурителни групации со голема традиција, што подразбира подобри осигурителни услуги за граѓаните и стопанството.

Друштвата за осигурување на крајот од 2019 година вработуваат 1.948 работници, што претставува речиси непроменет број на ангажираната работна сила во однос на 2018 година (2018: 1.949).

3.1.1. Сопственичка структура

Друштвата за осигурување се во доминантна сопственост на странски правни лица од финансиски сектор (79,51%), кои се делумно или целосно присутни во 14 од вкупно 16 друштва за осигурување на пазарот (Табела бр. 2). Притоа, 12 друштва за осигурување се дел од осигурителни групации со седиште во земји-членки на ЕУ, додека две друштва за осигурување се во целосна сопственост на домашни инвеститори.

Табела бр. 2: Сопственичка структура на друштвата за осигурување (проценти)

	2019	2018	2017
1. Странски акционери	**79,51%**	**87,29%**	**87,07%**
1.1. Физички лица	0,04%	0,05%	0,05%
1.2. Нефинансиски правни лица	0,00%	0,00%	0,00%
1.3. Финансиски институции	79,46%	87,24%	87,01%
2. Домашни акционери	**20,46%**	**12,67%**	**12,90%**
2.1. Физички лица	4,97%	5,86%	6,08%
2.2. Нефинансиски правни лица	0,91%	5,10%	5,09%
2.3. Финансиски институции	14,58%	1,72%	1,72%
3. Држава	**0,03%**	**0,04%**	**0,04%**
ВКУПНО	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Извор: АСО

3.1.2. Степен на развиеност

Основни показатели со кои се мери степенот на развиеноста на пазарот на осигурување се степенот на пенетрација и степенот на густина[1]. Податоците за нивото на пенетрација на осигурувањето во 2019 година покажуваат дека вкупната БПП во земјава учествува со 1,52% во бруто домашниот производ (2018: 1,50%), додека степенот на густина изнесува 5.095 денари по жител[2], со што е постигнат пораст од 6,51% во однос на претходната година (Графикон бр. 1).

[1] Степенот на пенетрација се пресметува како однос на бруто полисираната премија и бруто домашниот производ, а степенот на густина како однос на бруто полисираната премија и бројот на жители во земјата.
[2] Податокот за број на жители е за 2018 година, како последно објавен податок за население од ДЗС.

Графикон бр. 1: Показатели на развој на пазарот на осигурување (милиони денари; десна оска – проценти)

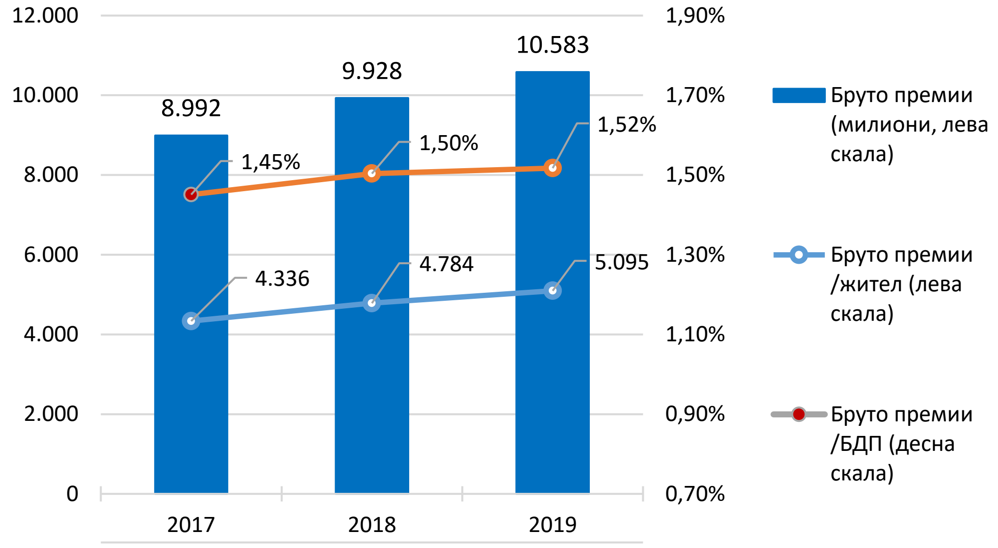

Извор: *АСО, Државен завод за статистика и Министерство за финансии*

Осигурителниот сектор во Република Северна Македонија се карактеризира со ниска концентрација што е предуслов за функционална пазарна конкуренција. Херфиндал-индексот, пресметан преку БПП, во 2019 година изнесува 792,42 (2018: 830,10). Сличен резултат покажува мерењето на индексот преку средствата на друштвата за осигурување - 821,71 во 2019 година (2018: 827,41)[3].

Анализирано по групи на осигурувања, повисока концентрација е присутна кај осигурувањето на живот, заради малиот број друштва во овој домен. Кај друштвата за осигурување на живот Херфиндал-индексот, мерен според БПП, изнесува 3.157,74 (2018: 3.374,55), додека пак, мерен според средствата на друштвата, е 3.083,30 (2018: 3.085,58).

Кај неживотното осигурување показателите покажуваат ниска концентрација, при што мерењето преку Херфиндал-индексот според БПП во 2019 година изнесува 1.020,43 (2018: 1.061,77) и покажува пад во однос на минатата година, додека истиот показател измерен преку средствата на друштвата изнесува 1.058,79 (2018: 1.097,37).

Показателот ЦР5[4], измерен преку учеството во БПП, кај друштвата за неживотно осигурување, во 2019 бележи намалување и изнесува 57,99% (2018: 60,67%).

Во продолжение следуваат табели каде се прикажани движењата на Херфиндал-индексот и показателот за концентрација на првите пет друштва за осигурување (ЦР5):

[3] Херфиндал-индексот се пресметува според формулата:

$$HI = \sum_{i=1}^{n} (S)_i^{\,2}$$

каде што S е учество на секое друштво за осигурување во вкупните средства (бруто полисирана премија) на осигурителниот сектор, а n е вкупниот број институции во соодветниот сегмент. Кога индексот се движи во интервал од 1.000 единици до 1.800 единици, нивото на концентрација на осигурителниот сектор се смета за прифатливо.

[4] ЦР5 показателот претставува учество на првите 5 друштва за осигурување со најголемо учество во вкупната структура.

Табела бр. 3: Херфиндал-индекс и показател ЦР5 мерен според БПП

	2019		2018		2017	
	Херфиндал	**CR5**	**Херфиндал**	**CR5**	**Херфиндал**	**CR5**
Цел сектор	792,42	47,87%	830,10	50,46%	823,65	53,56%
Неживот	1.020,43	57,99%	1.061,77	60,67%	1121,64	64,26%
Живот	3.157,74	100,00%	3.374,55	100,00%	3.040,90	100,00%

Извор: АСО

Табела бр. 4: Херфиндал-индекс и показател ЦР5 мерен според средствата

	2019		2018		2017	
	Херфиндал	**CR5**	**Херфиндал**	**CR5**	**Херфиндал**	**CR5**
Цел сектор	821,71	53,50%	827,41	53,86%	836,45	51,02%
Неживот	1.058,79	60,64%	1.097,37	62,15%	1063,94	60,79%
Живот	3.083,30	100,00%	3.085,58	100,00%	3.371,13	100,00%

Извор: АСО

На крајот на 2019 година, во доменот на пазарната концентрација во делот на неживотното осигурување, 4 друштва за осигурување го преминуваат прагот на учество со над 10% во вкупната БПП. Притоа, на осигурителниот пазар во Република Северна Македонија ниту едно друштво не го поминува прагот од над 20% учество на пазарот (Графикон бр. 2).

Графикон бр. 2: Пазарна концентрација според бруто полисираната премија во 2019 година, во групата на неживотно осигурување (проценти)

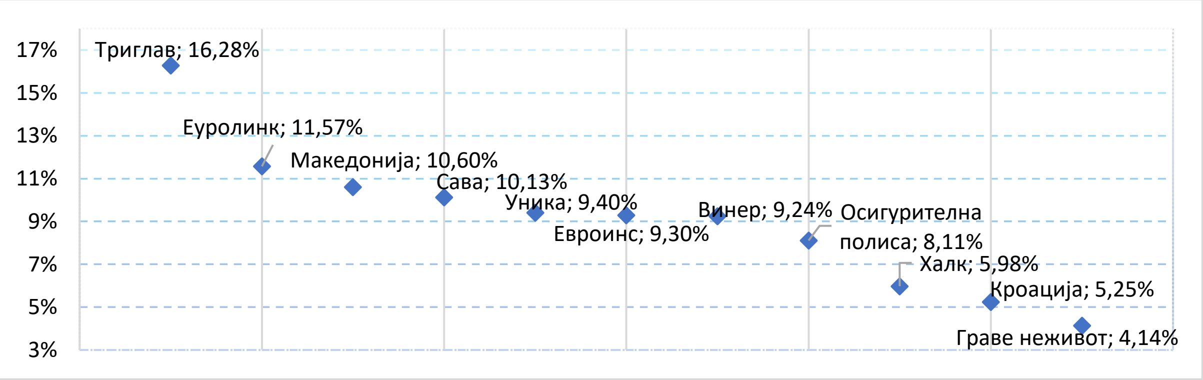

Извор: АСО

Во групата на осигурување на живот, доминантно учество имаат две друштва за осигурување на живот (Графикон бр. 3).

Графикон бр. 3: Пазарна концентрација според бруто полисираната премија во 2019 година, во групата на осигурување на живот (проценти)

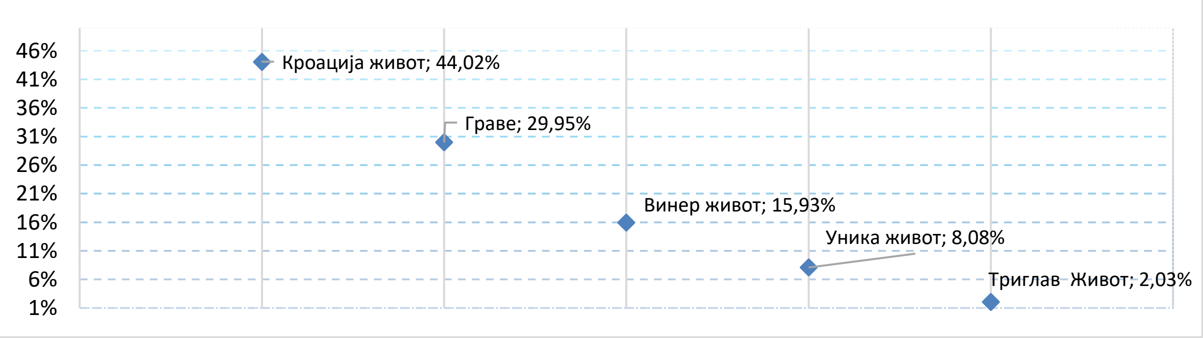

Извор: АСО

3.1.3. Бруто полисирана премија

БПП во осигурувањето и реосигурувањето кај друштвата за неживотно осигурување ги вклучува сите износи на премија кои се договорени (полисирани) во тековниот пресметковен период, без разлика дали истите во целост или делумно се однесуваат на наредниот период, додека кај осигурувањето на живот вкупната полисирана премија ги вклучува сите премии платени до крајот на пресметковниот период.

Во 2019 година е остварена БПП во вкупен износ од 10,58 милијарди денари (Табела бр. 5), што претставува раст од 6,61% во однос на БПП остварена во 2018 година (2018: 9,93 милијарди денари).

Табела бр. 5: Бруто полисирана премија по класи на осигурување (илјади денари)

Класа на осигурување	БРУТО ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА (БПП)		ДИНАМИКА	УЧЕСТВО ВО ВКУПНАТА БПП	
	2019	**2018**	**19/18**	**2019**	**2018**
01. Осигурување од незгода	694.160	680.256	2,04%	6,56%	6,85%
02. Здравствено осигурување	188.885	125.709	50,26%	1,78%	1,27%
03. Осигурување на моторни возила- каско	838.236	797.324	5,13%	7,92%	8,03%
05. Осигурување на воздухоплови- каско	53.321	29.221	82,47%	0,50%	0,29%
06. Осигурување на пловни објекти- каско	565	684	-17,40%	0,01%	0,01%
07. Осигурување на стока во превоз- карго	81.562	78.947	3,31%	0,77%	0,80%
08. Осигурување на имот од пожар	751.603	587.019	28,04%	7,10%	5,91%
09. Останати осигурувања на имоти	1.020.798	1.131.792	-9,81%	9,65%	11,40%
10. Автоодговорност	4.577.080	4.313.885	6,10%	43,25%	43,45%
11. Осигурување од одговорност од употреба на воздухоплови	14.336	6.669	114,96%	0,14%	0,07%
12. Осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти	3.063	2.635	16,24%	0,03%	0,03%
13. Останати осигурувања од одговорност	226.948	212.179	6,96%	2,14%	2,14%
14. Кредити	12.927	3.523	266,93%	0,12%	0,04%
15. Осигурување на гаранции	1241	5.249	-76,36%	0,01%	0,05%
16. Осигурување од финансиски загуби	67.203	69.589	-3,43%	0,63%	0,70%
17. Правна заштита	5	12	-58,33%	0,00%	0,00%
18. Осигурување на туристичка помош	220.692	212.994	3,61%	2,09%	2,15%
19. Осигурување на живот	1.603.231	1.502.400	6,71%	15,15%	15,13%
20. Брак или породување	1.020	889	/	0,01%	/
21. Осигурување на живот кога инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	226.538	166.589	35,99%	2,14%	1,68%
ВКУПНО	**10.583.414**	**9.927.565**	**6,61%**	**100,00%**	**99,99%**
ВКУПНО НЕЖИВОТ	**8.752.625**	**8.257.687**	**5,99%**	**82,70%**	**83,18%**
ВКУПНО ЖИВОТ	**1.830.789**	**1.668.989**	**9,69%**	**17,30%**	**16,81%**

Извор*: АСО*

Позитивниот тренд е присутен во двата сегмента на осигурувањето, со тоа што во делот за неживотно осигурување е остварена БПП во износ од 8,75 милијарди денари (2018: 8,26 милијарди денари), или истата изнесува 82,70% од вкупната БПП на осигурителниот сектор, и претставува зголемување од 5,99% во споредба со 2018 година. Во текот на 2019 година не е реализирана премија за реосигурување (2018: 110,2 илјади денари).

Поединечно, во споредба со 2018 година, пораст кај БПП е забележан кај 9 друштва за неживотно осигурување (Табела бр. 6).

Табела бр. 6: Бруто полисирана премија по друштва за неживотно осигурување (илјади денари)

БР.	Друштво за осигурување	Бруто полисирана премија (БПП)		Динамика	Учество во вкупната БПП	
		2019	**2018**	**19/18**	**2019**	**2018**
1	**ТРИГЛАВ**	1.424.892	1.425.500	-0,04%	16,28%	17,26%
2	**ЕУРОЛИНК**	1.013.069	1.067.959	-5,14%	11,57%	12,93%
3	**МАКЕДОНИЈА**	927.978	910.677	1,90%	10,60%	11,03%
4	**САВА**	886.426	802.983	10,39%	10,13%	9,72%
5	**УНИКА**	823.176	802.822	2,54%	9,40%	9,72%
6	**ВИНЕР**	808.989	770.222	5,03%	9,24%	9,33%
7	**ЕВРОИНС**	813.562	674.725	20,58%	9,30%	8,17%
8	**ОСИГУРИТЕЛНА ПОЛИСА**	710.064	700.761	1,33%	8,11%	8,49%
9	**КРОАЦИЈА НЕЖИВОТ**	459.102	422.124	8,76%	5,25%	5,11%
10	**ХАЛК**	523.287	344.200	52,03%	5,98%	4,17%
11	**ГРАВЕ НЕЖИВОТ**	362.080	335.713	7,85%	4,14%	4,07%
	ВКУПНО НЕЖИВОТ	**8.752.625**	**8.257.686**	**5,99%**	**100,00%**	**100,00%**

Извор*: АСО*

Во делот за осигурување на живот, што претставува 17,30% од вкупната БПП на осигурителниот сектор, е остварена БПП во износ од 1,83 милијарди денари (2018: 1,67 милијарди денари), што претставува раст од 9,69% во однос на 2018 година.

Поединечно, во споредба со 2018 година, пораст кај БПП е забележан кај сите друштва за осигурување на живот (Табела бр. 7).

Табела бр. 7: Бруто полисирана премија по друштва за осигурување на живот (илјади денари)

БР.	Друштво за осигурување	Бруто полисирана премија (БПП)		Динамика	Учество во вкупната БПП	
		2019	**2018**	**19/18**	**2019**	**2018**
1	**КРОАЦИА ЖИВОТ**	805.885	771.270	4,49%	44,02%	46,19%
2	**ГРАВЕ**	548.376	514.037	6,68%	29,95%	30,78%
3	**ВИНЕР ЖИВОТ**	291.559	268.454	8,61%	15,93%	16,08%
4	**УНИКА ЖИВОТ**	147.842	97.374	51,83%	8,08%	5,83%
5	**ТРИГЛАВ ЖИВОТ**	37.127	18.743	0,00%	2,03%	1,12%
	ВКУПНО ЖИВОТ	**1.830.789**	**1.669.878**	**9,64%**	**100,00%**	**100,00%**

Извор*: АСО*

Еден од најсоодветните показатели за обемот на извршените работи на друштвата за осигурување е анализата на обемот на извршените работи по различните класи на осигурување. На тој начин, преку податоците за БПП по класи на осигурување, дополнително е прикажана пазарната структура на сите друштва за осигурување во 2019 година (Табела бр. 8).

Табела бр. 8: Бруто полисирана премија за периодот 01.01.2019- 31.12.2019 (илјади денари)

Класа на осигурување	неживот											Вкупно
	Македонија	Триглав	Сава	Евроинс	Еуролинк	Винер	Граве неживот	Уника	Осигурителна	Халк	Кроација	
01. Незгода	91.910	95.588	87.207	33.169	133.592	66.428	15.775	61.822	42.401	19.808	46.460	694.160
02. Здравствено	2284	71.380	8.926	10648	86.766	2.491	0	6.249	141	0	0	188.885
03. Каско моторни возила	66.560	170.725	136.847	62.695	94.218	48.153	12.123	57.818	102.003	34.216	52.878	838.236
04. Каско шински возила	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
05. Каско воздухоплови	0	37738	0	0	7.235	8.348	0	0	0	0	0	53.321
06. Каско пловни објекти	6	143	148	26	106	78	0	36	22	0	0	565
07. Карго	24.669	20.778	4.931	12.188	5.740	5.688	16	5.144	956	178	1.274	81.562
08. Имот од пожар и др.опасности	128.760	76.456	55.893	174.875	100.121	15.559	3.953	77.798	37.298	31.253	49.637	751.603
09. Имот останато	272.348	222.855	106.674	82.512	66.510	107.088	2.043	61.543	15.614	67.008	16.603	1.020.798
10. АО (вкупно)	281.631	581.758	433.668	411.470	416.215	525.043	321.474	501.943	475.728	358.910	269.240	4.577.080
11. Одговорност воздухоплови	0	8875	0	0	2.647	2.515	0	0	299	0	0	14.336
12. Одговорност пловни објекти	196	763	633	103	341	226	0	309	487	0	5	3.063
13. Општа одговорност	36.771	41.201	11.657	12.197	61.499	12.832	690	24.997	15.199	5.580	4.325	226.948
14. Кредити	402	12486	39	0	0	0	0	0	0	0	0	12.927
15. Гаранции	9	62	830	126	135	0	0	0	79	0	0	1.241
16. Финансиски загуби	7.741	47.265	3.425	790	293	0	0	7.554	0	0	135	67.203
17. Правна заштита	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
18. Туристичка помош	14.691	36.819	35.548	12.763	37.651	14.540	6.006	17.963	19.837	6.334	18.540	220.692
Вкупно	**927.978**	**1.424.892**	**886.426**	**813.562**	**1.013.069**	**808.989**	**362.080**	**823.176**	**710.064**	**523.287**	**459.102**	**8.752.625**

Класа на осигурување	живот					Вкупно
	Кроација живот	Граве	Винер живот	Уника живот	Триглав Живот	
19. Живот	768.266	543.843	148.964	105.031	37.127	1.603.231
20. Брак или породување	0	0	0	1020	0	1.020
21. Осигурување на живот кога инвестиционот ризик е на товар на осигуреникот	37619	4533	142595	41791	0	226.538
Вкупно	**805.885**	**548.376**	**291.559**	**147.842**	**37.127**	**1.830.789**

Вкупно: 10.583.414

Извор: *АСО*

3.1.4. Структура на учество

Во вкупната БПП најзначајно учество има осигурувањето кај моторните возила со 51,17% (2018: 51,49%), кое се состои од доминантното задолжително осигурувањето од автомобилска одговорност (АО), кое учествува со 43,25% (2018: 43,45%), и од доброволното осигурување на моторни возила (каско) кое учествува со 7,92% (2018: 8,03%). Значајно место во струкурата на БПП има осигурувањето на имот со 16,75% (2018: 17,31%), осигурувањето на живот со учество од 17,30% (2018: 16,82%) и осигурувањето од последици на несреќен случај (незгода) со учество од 6,56% (2018: 6,85%). Структурата по позначајните класи на осигурување, како и споредбата со 2018 година, е претставена на Графиконот бр. 4.

Графикон бр. 4: Структура на бруто полисирана премија по класи на осигурување (проценти)

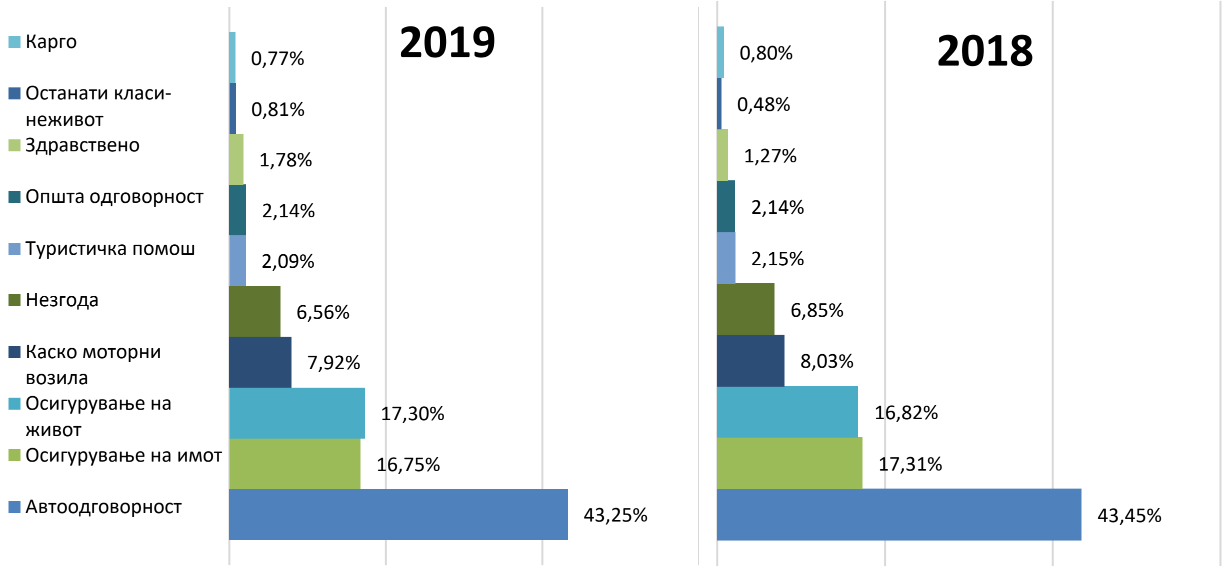

Извор: АСО

Пораст на БПП од 6,10% во однос на 2018 година е забележан во класата за осигурувањето од автомобилска одговорност (АО) со вкупна премија во износ од 4,58 милијарди денари (2018: 4,31 милијарди денари), и зголемување на бројот на склучени договори од 5,36%, како и кај каско-осигурување на моторни возила со вкупна премија во износ од 838,24 милиони денари (2018: 797,32 милиони денари), при истовремен пораст на бројот на склучени договори од 3,98%.

Кај осигурувањето на имот се забележува пораст од 3,12% со БПП 1,77 милијарди денари (2018: 1,72 милијарди денари), при истовремен раст на бројот на склучени договори од 7,11%. Анализирајќи по групи, кај физичките лица имаме раст од 9,40% на склучените договори, проследен со зголемување од 22,69% на БПП, додека пак кај правните лица има благ пораст од 0,17% на склучените договори, а намалување од 2,73% на БПП.

Во рамките на осигурување на имот, кај земјоделското осигурување се забележува зголемување од 8,87% на бројот на склучени договори, и раст од 48,12% на остварената БПП за земјоделско осигурување која изнесува 386,63 милиони денари (2018: БПП од 261,03 милиони денари).

Во 2019 година, се забележува голем подем и во продажбата на здравственото осигурување со склучени 7.895 договори за здравствено осигурување со вкупна БПП од 188,88 милиони денари, при што, во споредба со 2018 година, претстаува зголемување од 90,52% на бројот на склучени договори, односно 50,26% на вкупната БПП.

Кај осигурувањето на живот е остварена БПП во износ од 1,83 милијарди денари (2018: 1,66 милијарди денари), што претставува пораст од 9,69%, при што осигурувањето на живот учествува со 17,30% во вкупната БПП на осигурителниот сектор.

Кај традиционалното осигурување на живот (класа 19) продолжува позитивниот тренд на пораст на БПП во износ од 1,49 милијарди денари (2018: 1,39), што претставува пораст од 6,78%, со раст на бројот на новосклучени договори за осигурување на живот од 38,20 %, и тоа претежно од типот на термински договори за осигурување на живот (ризико). Кај осигурување на живот кога инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот (класа 21), продолжува изразениот тренд на зголемување од 35,99%, со остварена БПП од 226,54 милиони денари (2018: 166,59) и пораст на склучени договори од 4,43%.

На Графиконот бр. 5 е прикажан трендот на БПП по позначајни класи на осигурување.

Графикон бр. 5: Тренд на бруто полисираната премија по класи на осигурување (милиони денари; десна оска – проценти)

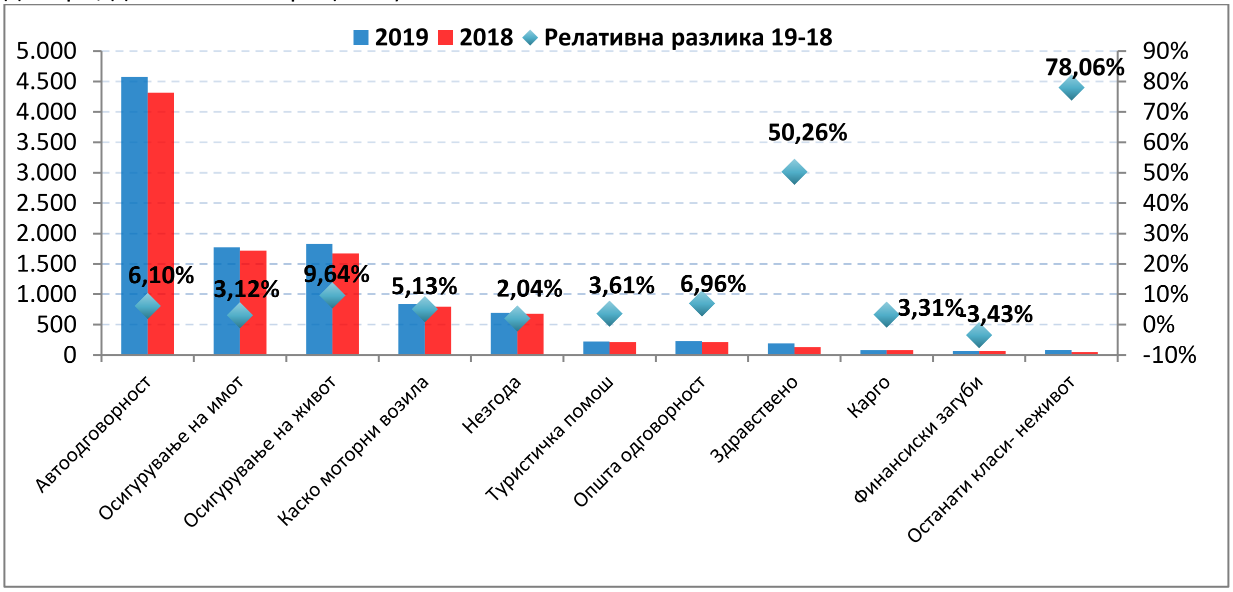

Извор*: АСО*

Во текот на 2019 година друштвата за осигурување склучиле 1.608.546 договори, при што се забележува пораст од 8,95% во однос на 2018 кога беа склучени 1.476.374 договори. Од вкупниот број на склучени договори, 1.578.629 полиси се во рамките на неживотно осигурување, што претставува раст за 8,56% во споредба со бројот на полисите во 2018 година (2018: 1.454.110 полиси), додека 29.917 се полиси за осигурување на живот, односно зголемување од 34,37% во споредба со 2018 година. Промената на бројот на склучени договори по позначајните класи на осигурување е претставена на Графиконот бр. 6.

Графикон бр. 6: Склучени договори кај друштвата за осигурување (број; десна оска – проценти)

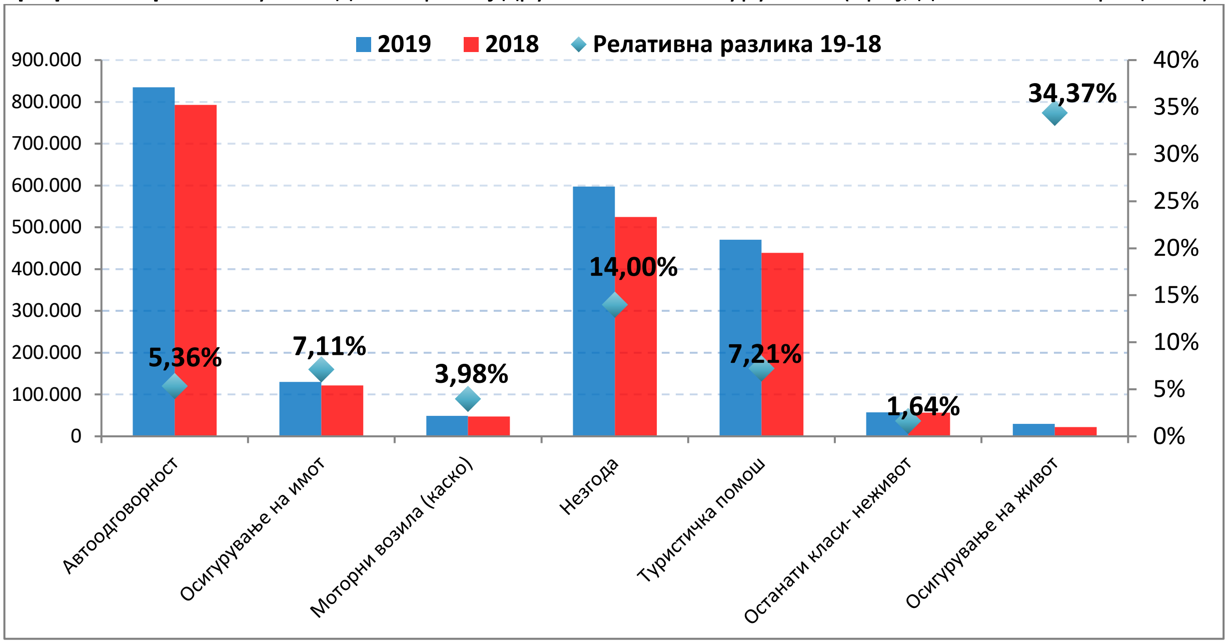

Извор: АСО

3.1.5. Бруто исплатени штети

Друштвата за осигурување во 2019 година исплатиле бруто - износ на штети од 4,03 милијарди денари (Табела бр. 9). Во споредба со 2018 година, бруто исплатените штети бележат зголемување од 2,87% (2018: 3,92 милијарди денари). Учеството на реосигурувањето во бруто исплатените штети изнесува 13,34%.

Табела бр. 9: Исплатени штети по класи на осигурување (илјади денари)

Класи на осигурување	2019	Учество	2018	Учество	Динамика 19/18
Автоодговорност	2.060.176	51,11%	1.931.366	49,29%	6,67%
Осигурување на моторни возила (каско)	542.704	13,46%	520.690	13,29%	4,23%
Осигурување на имот	483.427	11,99%	626.026	15,98%	-22,78%
Осигурување од незгода	421.000	10,44%	373.922	9,54%	12,59%
Осигурување на живот	347.218	8,61%	330.299	8,43%	5,12%
Осигурување на туристичка помош	67.163	1,67%	59.828	1,53%	12,26%
Останати осигурувања - неживот	109.265	2,71%	76.375	1,95%	43,06%
Вкупно	**4.030.953**	**100,00%**	**3.918.506**	**100,00%**	**2,87%**

Извор: АСО

Во структурата на бруто исплатени штети, најголемо учество имаат штетите за автоодговорност со 51,11%, потоа следуваат исплатените штети за каско-осигурување на моторните возила со 13,46%,

штетите за имотно осигурување со учество од 11,99%, штетите за осигурување од незгода со 10,44% и 12,99% се исплатени штети во останатите класи на осигурување.

Во делот на осигурувањето на имот, значајно место зазема земјоделското осигурување со учество од 41,89% и со вкупно исплатени штети од 202,49 милиони денари.

На Графиконот бр. 7 е прикажано поединечното учество на друштвата за осигурување во вкупниот износ на исплатени штети за 2019 година.

Графикон бр. 7: Учество на друштвата за осигурување во бруто исплатените штети во 2019 година (илјади денари), одделно за неживот и живот

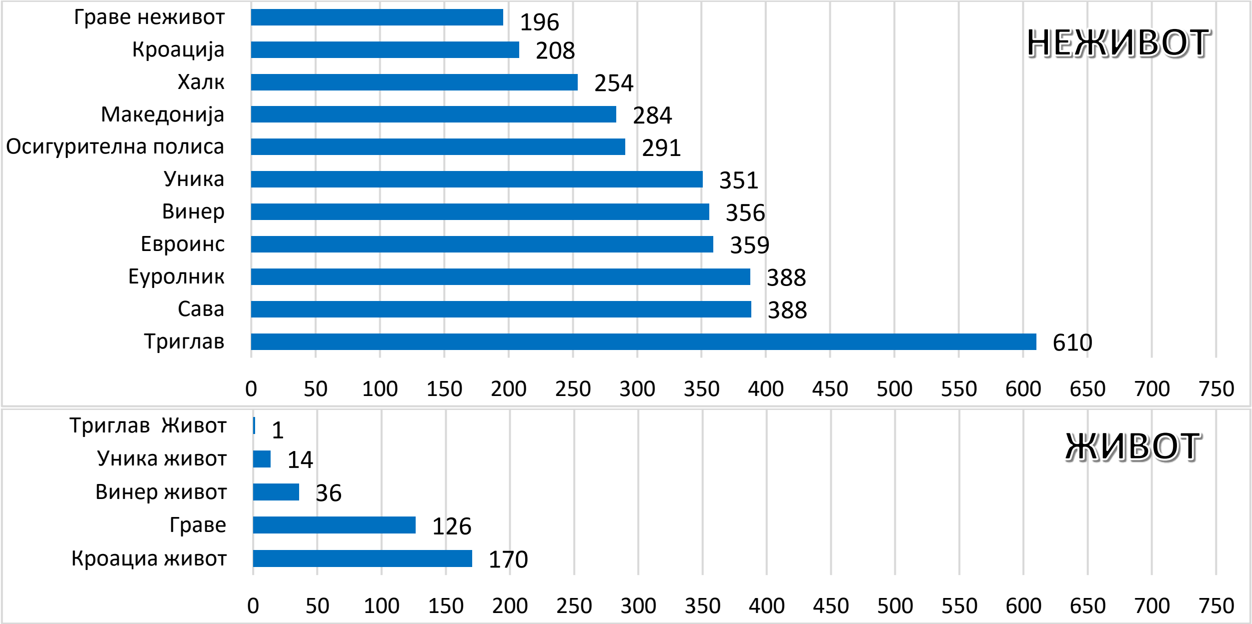

Извор: АСО

3.1.6. Средства и извори на средства

3.1.6.1. Структура на средствата

Вредноста на средствата на друштвата за осигурување на 31.12.2019 година изнесува 23,92 милијарди денари и е поголема за 10,53% во однос на вкупните средства кај друштвата за осигурување во 2018 година (Табела бр. 10).

Најголемо учество од 76,02% во структурата на средствата на друштвата за осигурување имаат вложувањата (2018: 75,75%), и истите се зголемени за 10,93% во однос на вложените средства во 2018 година. Во рамки на вложувањата, најзначајно учество од 91,53% зазема категоријата останати финансиски вложувања и истата има раст од 13,23% во споредба со претходната година. Во оваа категорија влегуваат: финансиски вложувања расположливи за продажба (47,15%), депозити во банки, заеми и останати пласмани (35,99%), финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (13,01%) и финансиски вложувања за тргување (3,85%). Следна позначајна категорија се вложувањата во земјиште, градежни објекти и останати материјални средства (7,07%) кои бележат

пад од 10,64%, во однос на 2018 година. Исто така, дел од вложувањата се и финансиските вложувања во друштва во група - подружници, придружни друштва и заеднички контролирани ентитети, кои учествуваат со 1,40% во вкупните вложувања и истите бележат намалување од 0,36%.

Табела бр. 10: Структура на средствата на друштвата за осигурување (денари)

	31.12.2019	Учество	31.12.2018	Учество	Динамика 19/18
Нематеријални средства	73.840.739	0,31%	63.336.480	0,29%	16,58%
Вложувања	18.181.249.466	76,02%	16.390.552.460	75,75%	10,93%
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	1.281.907.306	5,36%	1.148.962.057	5,31%	11,57%
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	239.766.212	1,00%	111.265.813	0,51%	115,49%
Одложени и тековни даночни средства	19.012.011	0,08%	14.658.653	0,07%	29,70%
Побарувања	2.730.388.399	11,42%	2.621.668.762	12,12%	4,15%
Останати средства	574.435.405	2,40%	560.808.211	2,59%	2,43%
Активни временски разграничувања	817.349.967	3,42%	727.512.871	3,36%	12,35%
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и нетековно работење	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
ВКУПНО СРЕДСТВА	**23.917.949.505**	**100,00%**	**21.638.765.308**	**100,00%**	**10,53%**

Извор: АСО

Следни по значење, со учество од 11,42% во структурата на средствата, се побарувањата и истите бележат зголемување од 4,15% во однос на побарувањата во 2018 година (2018: 12,12%). Во рамки на побарувањата влегуваат побарувања од непосредни работи на осигурување (каде се вклучени побарувања од осигуреници, побарувања од посредници и останати побарувања од непосредни работи на осигурување), побарувања од работи на соосигурување и реосигурување и останати побарувања. Најголемо учество од 79,36% во побарувањата, имаат побарувањата од непосредни работи на осигурување во износ од 2,17 милијарди денари и бележат пораст од 5,56% во однос на 2018 година. Побарувањата од работите на соосигурување и реосигурување изнесуваат 81,16 милиони денари (2,97% од вкупните побарувања) и бележат намалување од 15,73% во споредба со 2018 година, како резултат на намалување на побарувањата по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување. Останатите побарувања изнесуваат 482,48 милиони денари (17,67% од вкупните побарувања) и истите се поголеми за 2,05% во однос на 2018 година.

Иако со учество од 1,00% во структурата на средствата, најголем релативен пораст од 115,49% се забележува кај финансиски вложувања кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик. Друштвата за осигурување на живот кои работат во класата 21 (Осигурување на живот во случај кога инвестиционот ризик е на товар на осигуреникот) имаат обврска овие средства, кои служат како покритие на посебната резерва согласно членот 94 од Законот за супервизија на осигурување, да ги вложуваат во удели на отворени инвестициски фондови кои се регистрирани во Регистарот на

инвестициски фондови во Република Северна Македонија, а го води Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија.

Доминантен дел на вкупните средства во осигурителниот сектор ги сочинуваат средствата на друштвата за неживотно осигурување, меѓутоа сѐ поприсутен е трендот на зголемување на учеството на средствата на друштвата за осигурување на живот, кое во 2019 изнесува 38,20% (2018: 32,78%) од вкупните средства на друштвата за осигурување. Структурата на учеството на друштвата за осигурување во вкупните средства на осигурителниот сектор е прикажана на Графиконот бр. 8.

Графикон бр. 8: Структура на учество на друштвата за осигурување во вкупните средства на осигурителниот сектор во 2018 година (милиони денари), одделно за неживот и живот

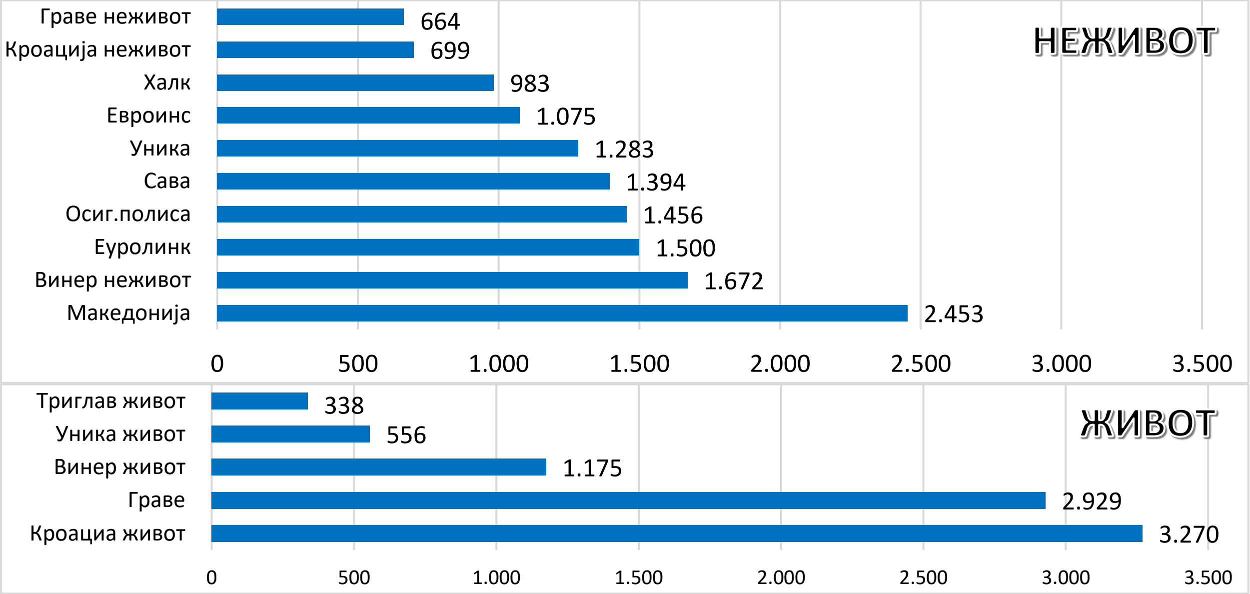

Извор: АСО

3.1.6.2. Структура на извори на средства

Изворите на средства на друштвата за осигурување во 2019 година бележат пораст од 10,53% во однос на 2018 година (Табела бр. 11).

Најголемо учество од 59,74% во структурата на изворите на средства на друштвата за осигурување имаат бруто техничките резерви (2018: 58,95%) и истите имаат пораст од 12,03% во однос на претходната година.

Следна категорија, со учество од 29,77% во структурата на изворите на средства, се капиталот и резервите кои се зголемиле за 4,99%.

Обврските на друштвата за осигурување, кои во структурата на изворите учествуваат со 7,30% (2018: 7,43%), бележат зголемување од 13,04% во однос на претходната година. Во структурата на обврските, најголемо учество имаат останати обврски (50,23%), обврски од работи на

реосигурување и соосигурување (43,72%) и обврските од непосредни работи на осигурување (6,06%).

Табела бр. 11: Структура на извори на средства на друштвата за осигурување (денари)

	31.12.2019	Учество	31.12.2018	Учество	Динамика 19/18
Капитал и резерви	7.120.891.599	29,77%	6.782.542.488	31,34%	4,99%
Субординирани обврски	156.790.030	0,66%	109.563.920	0,51%	43,10%
Бруто технички резерви	14.289.238.412	59,74%	12.755.357.559	58,95%	12,03%
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	239.766.212	1,00%	111.264.162	0,51%	115,49%
Останати резерви	73.462.578	0,31%	49.631.672	0,23%	48,02%
Одложени и тековни даночни обврски	34.643.998	0,14%	33.711.893	0,16%	2,76%
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштвата за осигурување за реосигурување кај цеденти, по основ на реосигурување	66.660.261	0,28%	47.520.705	0,22%	40,28%
Обврски	1.745.161.079	7,30%	1.543.786.951	7,13%	13,04%
Пасивни временски разграничувања	191.335.335	0,80%	205.385.958	0,95%	-6,84%
ВКУПНО ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА	**23.917.949.505**	**100,00%**	**21.638.765.308**	**100,00%**	**10,53%**

Извор: АСО

3.1.7. Технички резерви

Вкупниот износ на технички резерви на друштвата за осигурување што вршат работи на неживотно осигурување на крајот на 2019 година изнесува 8,24 милијарди денари, односно 8,20% зголемување во споредба со претходната година, додека, пак, вкупниот износ на технички резерви на друштвата за осигурување што вршат работи на осигурување во групата на осигурување на живот изнесува 6,28 милијарди денари, што претставува пораст од 19,77% во однос на претходната година.

Табела бр. 12: Структура и промена на техничките резерви (илјади денари)

Структура на технички резерви	Неживот			Живот			Вкупно		
	2019	2018	19/18	2019	2018	19/18	2019	2018	19/18
Резерви за штети	4.124.483	3.800.347	8,53%	92.033	85.447	7,71%	4.216.516	3.885.794	8,51%
Резерви за преносни премии	4.009.126	3.736.679	7,29%	35.973	34.437	4,46%	4.045.099	3.771.116	7,27%
Математичка резерва	0	0	0,00%	6.035.373	5.009.587	20,48%	6.035.373	5.009.587	20,48%
Резерви за бонуси и попусти	87.223	64.733	34,74%	120.186	116.952	2,77%	207.409	181.685	14,16%
Други технички резерви	24.595	18.447	33,33%	0	0	0,00%	24.595	18.447	33,33%
Вкупно	**8.245.427**	**7.620.206**	**8,20%**	**6.283.565**	**5.246.423**	**19,77%**	**14.528.992**	**12.866.629**	**12,92%**

Извор: АСО

Во структурата на техничките резерви најголемо учество имаат резервите за штети и резервите за преносни премии, а кај друштвата за осигурување што вршат работи на осигурување во групата на живот, после овие категории најзначајно место зазема математичката резерва (Табела бр. 12).

3.1.8. Средства кои ги покриваат техничките резерви

Средствата кои ги покриваат техничките резерви се оние средства на друштвото за осигурување кои служат за покривање на идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување, како и за покривање на можните загуби во однос на оние ризици поврзани со вршење работи на осигурување, за кои друштвото за осигурување е должно да издвои средства за покритие на нето технички резерви. Друштвото за осигурување е должно да вложува средства во висина барем еднаква на вредноста на техничките резерви, нето од реосигурување, во согласност со одредбите од Законот за супервизија на осигурување и во согласност со Правилникот за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/11, 127/14, 61/16 и 36/19).

Вложувањата на средствата кои ги покриваат техничките резерви кај друштвата за неживотно осигурување, на крајот на 2019 година изнесуваа 8,29 милијарди денари и покриваа 117,29% (2018: 110,76%) од вкупните нето технички резерви (Графикон бр. 9**Error! Reference source not found.**).

Графикон бр. 9: Покриеност на нето техничките резерви кај друштвата за неживотно осигурување (милиони денари; десна оска – проценти)

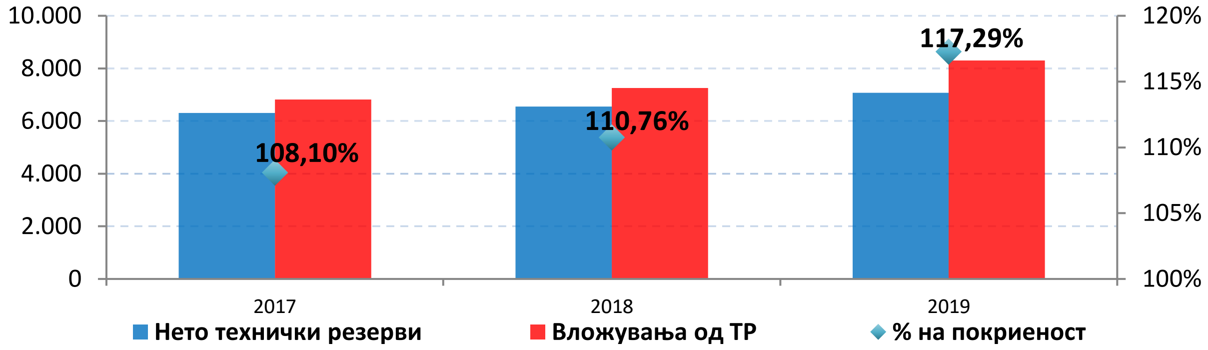

Извор: АСО

Средствата кои ги покриваат техничките резерви кај друштвата за неживотно осигурување се пласирани во хартии од вредност издадени од Република Северна Македонија (47,94%), депозити во банки (40,32%), удели во инвестициски фондови (9,17%) и во акции (2,57%). Износите и структурата на вложувањата се прикажани во Табелата бр. 13.

Табела бр. 13: Средства што ги покриваат техничките резерви кај друштвата за неживотно осигурување (илјади денари)

	2019	2018	2017
Банкарски сметки и депозити во банки	3.345.592	3.258.311	2.886.140
Државни хартии од вредност	3.977.336	3.370.466	3.364.546
Акции	213.021	120.472	101.919
Долгорочни ХВ издадени во ЕУ или ОЕЦД	0	36.407	74.795
Инвестициски фондови	760.648	474.738	391.001
Вкупно	**8.296.596**	**7.260.394**	**6.818.401**

Извор: АСО

Кај друштвата што работат осигурување на живот, вложувањата на средствата од техничките резерви и математичката резерва изнесуваа 6,10 милијарди денари и имаат покриеност на нето техничките резерви од 102,87% (2018: 104,08%) (Графикон бр. 10).

Графикон бр. 10: Покриеност на нето техничките резерви кај друштвата за осигурување на живот (милиони денари; десна оска – проценти)

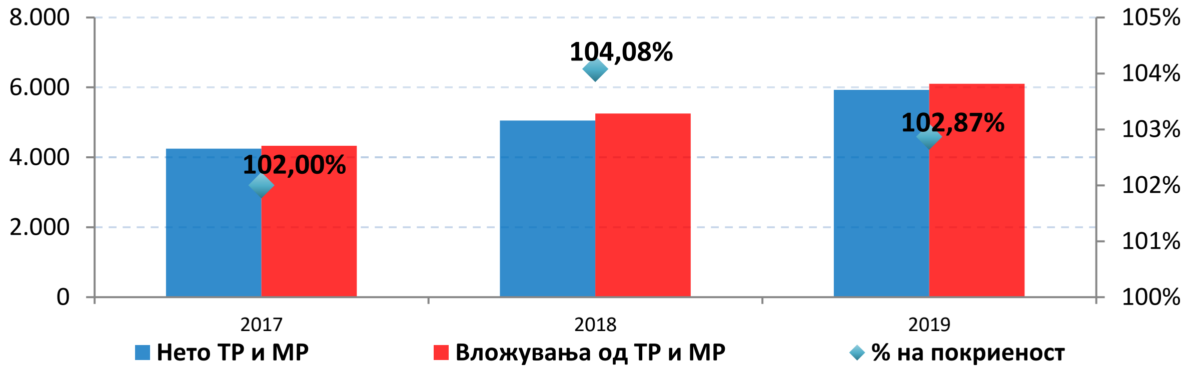

Извор: АСО

Друштвата за осигурување на живот најголем дел од средствата што ја покриваат математичката резерва ги пласираат во државни хартии од вредност издадени од Република Северна Македонија (74,77%), депозити во банки (23,84%), инвестициски фондови (0,64%) и во други финансиски инструменти (0,75%) (Табела бр. 14).

Табела бр. 14: Средствата што ги покриваат техничките резерви и математичката резерва кај друштвата за осигурување на живот (илјади денари)

	2019	2018	2017
Банкарски сметки и депозити во банки	1.454.971	1.106.998	922.944
Државни хартии од вредност	4.562.433	4.052.740	3.354.867
Акции	0	0	0
Долгорочни ХВ издадени во ЕУ или ОЕЦД	0	0	0
Инвестициски фондови	38.941	58.879	23.520
Друго	45.512	38.272	31.287
Вкупно	**6.101.857**	**5.256.889**	**4.332.618**

Извор: АСО

3.1.9. Адекватност на капиталот на друштвата за осигурување

Во согласност со членовите 75 и 76 од Законот за супервизија на осигурувањето, друштвата за осигурување треба да ја одржуваат вредноста на капиталот најмалку во висина на потребното ниво на маргината на солвентност. Според доставените податоци до АСО, на крајот од 2019 година, вкупно пресметаниот капитал на друштвата за осигурување[5] изнесува 6,65 милијарди денари, што претставува пораст од 5,22% во однос на 2018 година. Анализирано по групи на осигурување, капиталот на друштвата за неживотно осигурување изнесува 5,18 милијарди денари, а на друштвата за осигурување на живот 1,46 милијарди денари.

Маргината на солвентност, како главен индикатор за процена на стабилноста на осигурителниот сектор, изнесува 1,69 милијарди денари (кај неживотното осигурување 1,30 милијарди денари, а кај осигурувањето на живот 391 милиони денари), со што капиталот на осигурителниот сектор е 3,9 пати над нивото на маргината на солвентност. Движењето на капиталот и потребната маргина на солвентност кај друштвата за осигурување се прикажани на Графиконот бр. 11.

Графикон бр. 11: Движење на капиталот и маргината на солвентност кај друштвата за осигурување (милиони денари)

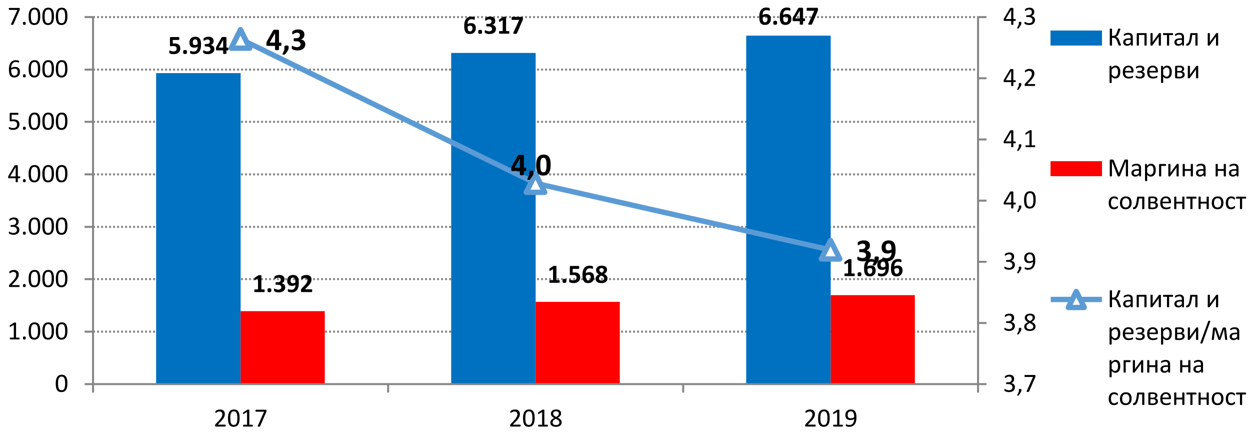

Извор: АСО

3.1.10. Финансиски резултат од работењето

Во текот на 2019 година, осигурителниот сектор оствари загуба во износ од 25,37 милиони денари, наспроти остварената добивка во износ 352,68 милиони денари во 2018 година (Графикон бр. 12).

Друштвата за неживотно осигурување остварија загуба од 125,91 милиони денари (2018: добивка од 269,65 милиони денари) која произлегува од резултатот на седум друштва што остварија добивка во износ од 308,03 милиони денари и четири друштва што остварија загуба во износ од 433,94 милиони денари.

Од посебно значење е анализата на загубата во износ од 338,55 милиони денари, односно 78,02% од вкупната загуба, што произлегува од двете друштва кај кои се случија преземања (Халк

[5] Правилник за видовите и описот на ставки што ќе се земат предвид при пресметка на капиталот на друштвото за осигурување и/или реосигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/11, 64/11, 61/16 и 170/19“)

осигурување АД Скопје и ГРАВЕ Осигурување Неживот АД Скопје)[6]. Овие друштва пред преземањата беа под интензивни супервизорски мерки од кои најрелевантни за ова прашање се потценетите технички резерви и преценетите вложувања во недвижност. Со преземањето, новите сопственици презедоа чекори за усогласување со изречените мерки на супервизија со цел зголемување на техничките резерви и усогласување на вредностите на недвижности[7] согласно изменетите правила.

Со прудентната примена на правилата овие друштва за осигурување се соочија со загуба, но истовремено извршија и докапитализација, со што ја зајакнаа капиталната позиција предизвикана од настаната загуба. Тоа упатува на заклучок дека станува збор за еднократни настани со краен ефект кон подобрување на финансиската стабилност на осигурителниот сектор. Настанатите загуби се надополнети со капитал, со што новите сопственици покажаа сериозна заинтересираност да поседуваат здрави друштва за осигурување.

Друштвата за осигурување на живот остварија добивка од 100,54 милиони денари (2018: добивка од 83,02 милиони денари) која произлегува од резултат на три друштва што остварија добивка од 123,25 милиони денари и две друштва што реализираа загуба во износ од 22,71 милиони денари.

Графикон бр. 12: Финансиски резултат од работењето на друштвата за осигурување (милиони денари)

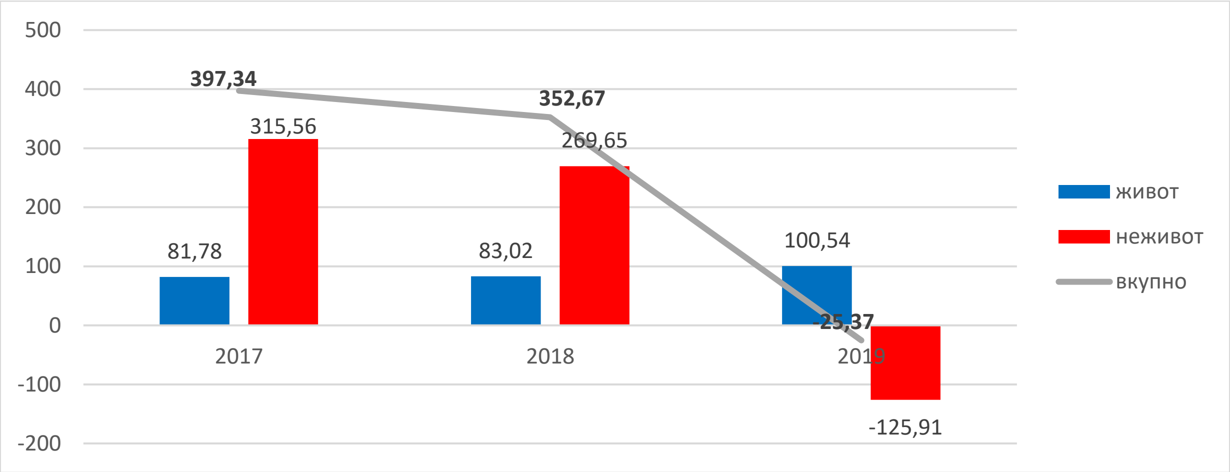

Извор: АСО

[6] Детали за преземањето се презентирани во поглавјавето 3.1. Друштва за осигурување (стр. 8 и 9)

[7] Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за контен план на друштвата за осигурување и реосигурување, донесен од Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, на седница одржана на 7.8.2019 година, објавен во „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.170/2019, и Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување донесен од Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, на седница одржана на 7.8.2019 година, објавен во „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.170/2019.

3.1.11. Индикатори за осигурителниот сектор

Показателите во осигурителната дејност се користат за подобро следење на работата на друштвата за осигурување.

Коефициентот на штети се пресметува како однос меѓу настанати штети во периодот и премијата, **а коефициентот на трошоци** претставува однос меѓу трошоците за спроведување на осигурување и премијата. Збирот од овие два коефициента го дава **комбинираниот коефициент.** Подетално, по групи на осигурување во Табелата бр. 15 се претставени коефициентите на бруто-основа и на нето-основа, односно по изолирањето на ефектот од реосигурувањето.

Табела бр. 15: Технички коефициенти

	2019			2018		
	Коефициент на штета	Коефициент на трошоци	Комбиниран коефициент	Коефициент на штета	Коефициент на трошоци	Комбиниран коефициент
Нето коефициенти						
Неживот	52,50%	51,46%	103,96%	49,40%	50,10%	99,50%
Живот	76,66%	32,72%	109,38%	75,90%	30,90%	106,70%
Вкупно	57,63%	47,48%	105,11%	54,80%	46,10%	101,00%
Бруто коефициенти						
Неживот	47,94%	45,44%	93,38%	45,90%	45,00%	90,90%
Живот	75,60%	32,47%	108,07%	74,70%	31,00%	105,70%
Вкупно	52,94%	43,09%	96,03%	51,00%	42,50%	93,50%

Извор: АСО

Стапка на принос на вложувања (ROI) се пресметува како однос на приходите намалени за трошоците на вложувањата и износот на вложувањата. Стапката на принос на вложувањата на ниво на индустрија за 2019 година изнесува 2,46%, што укажува дека трендот на намалување на приносите на вложувањата продолжува (2018: 3,09%). Одделно, по групи на осигурување, забележуваме дека стапката на принос на вложувањата кај неживотното осигурување во 2019 година изнесува 1,42%, наспроти остварените 2,76% во 2018 година, додека, пак, кај осигурувањето на живот во 2019 оваа стапка изнесува 4,00%, што претставува пораст во однос на претходната година кога била 3,63%.

Стапка на принос на средствата (ROA) се пресметува како однос на нето-добивка и вкупни средства. На ниво на индустрија овој индикатор изнесува -0,11% што значи намалување во однос на претходната година кога изнесувал 1,69%. Одделно, по групи на осигурување, стапката на принос на средствата кај неживотното осигурување во 2019 година изнесува -0,80%, наспроти 1,8% во 2018 година, а кај осигурувањето на живот во 2019 изнесува 1,22% во однос на претходната година кога била 1,17%.

Стапка на принос на капиталот (ROE) се пресметува како однос на нето-добивка и категоријата капитал и резерви. На ниво на индустрија овој индикатор изнесува -0,36%, наспроти 5,29% во 2018 година. Одделно, по групи на осигурување, стапката на принос на капиталот кај неживотното осигурување во 2019 година изнесува -2,28%, што е намалување во однос на претходната година кога била 5,1%, а кај осигурувањето на живот во 2019 година изнесува 6,29%, што укажува на пораст во споредба во 2018 година кога изнесувала 5,5%.

Коефициент на задолженост се пресметува како однос на вкупните обврски и вкупните средства. Овој коефициент покажува колку од средствата се финансирани од обврските (технички резерви и останати обврски), без да се вклучат капиталот и законските резерви. Во 2019 година овој коефициент изнесува 70,2% , што претставува зголемување во однос на 2018 година кога изнесувал 68,7%.

Прегледот на сите овие финансиски индиктори е даден во Табелата бр. 16.

Табела бр. 16: Финансиски индикатори

	2019				2018			
	ROI	ROA	ROE	Задолженост	ROI	ROA	ROE	Задолженост
Неживот	1,42%	-0,80%	-2,28%	64,72%	3,09%	1,89%	5,19%	63,78%
Живот	4,00%	1,22%	6,29%	80,66%	3,63%	1,26%	5,63%	78,64%
Вкупно	2,46%	-0,11%	-0,36%	70,23%	3,31%	1,69%	5,29%	68,66%

Извор: АСО

3.2. ПОСРЕДУВАЊЕ ВО ОСИГУРУВАЊЕТО

Улогата на посредувањето во продажбата има сè поголемо влијание во осигурителниот сектор. Во текот на 2019 година 46,61% (2018: 48,74%) од остварената БПП се реализирани преку директна продажба од страна на друштвата за осигурување, додека 53,39% (2018: 51,26%) се реализирани преку индиректни канали на посредување (Табела бр. 17).

Табела бр. 17: Структура на каналите за продажба на полиси според остварена БПП (илјади денари)

	2019	%	2018	%	2017	%
Директна продажба	4.933.179	46,61%	4.838.893	48,74%	4.551.392	50,62%
Осигурително брокерски друштва	3.135.577	29,63%	2.745.963	27,66%	2.380.037	26,47%
Застапници во осигурување	1.046.595	9,89%	1.053.116	10,61%	991.211	11,02%
Друштва за застапување во осигурување	898.496	8,49%	858.660	8,65%	829.413	9,22%
Банки	508.507	4,80%	371.757	3,74%	193.260	2,15%
Туристички агенции	32.593	0,31%	34.198	0,34%	34.674	0,39%
Останати дистрибутивни канали	17.823	0,17%	15.937	0,16%	5.019	0,06%
Автосалони	10.633	0,10%	9.041	0,09%	7.071	0,08%
Вкупно	**10.583.403**	**100,00%**	**9.927.565**	**100,00%**	**8.992.077**	**100,00%**

Извор: АСО

3.2.1. Застапување во осигурувањето

Застапување во осигурувањето претставува подготовка и склучување договори за осигурување, во име и за сметка на едно или повеќе друштва за осигурување, за производи на осигурување кои меѓусебно не си конкурираат. Застапувањето на пазарот на осигурување во Република Северна Македонија се врши преку застапници во осигурувањето – физички лица, друштва за застапување во осигурување и банки кои имаат добиено дозвола за вршење работи на застапување во осигурување. Преку овие канали, во 2019 година се реализирани 23,8% од БПП (2018: 23,6%), односно 2,51 милијарди денари (2018: 2,34 милијарди денари), што претставува пораст од 7,34% во однос на претходната година.

Застапувањето во осигурување преку физички лица, се врши врз основна на лиценца од АСО која ја добиле по претходно положен испит за вршење работи на застапување во осигурувањето. Во вкупната БПП застапувањето во осигурување преку физички лица учествува со 9,9%, при што во 2019 година бројот на застапници кои имале лиценца од АСО изнесува 1.508. Регистарот на сите активни застапници во осигурувањето е достапен на интернет-страницата на АСО8.

Бројот на друштвата за застапување во осигурување во однос на 2018 година се намали за две друштва за застапување во осигурување (Решенија за престанок на дозволата за вршење на работи на застапување во осигурување на МАКО АС и на Л.И.Ф.Е), а издадена е дозвола за работа на едно ново друштво за застапување во осигурување (ДЗО МОЕ ОСИГУРУВАЊЕ), односно во текот на 2019 година на пазарот на осигурување активно дејствуваа десет друштва за застапување во

[8] http://aso.mk/wp-content/uploads/2019/12/registar_liczenczirani-zastapniczi-vo-osiguruvanje-12-2019.pdf

осигурување (Табела бр. 18). Во вкупната БПП друштвата за застапување во осигурување во 2019 година учествуваат со 898,49 милиони денари или 8,49% од вкупното посредување (2018: 8,65%), но, и покрај намалувањето на релативното учество, забележан е пораст од 4,64% во однос на минатата година (2018: 858,66 милиони денари).

Исто така, застапување во осигурување може да врши и банка која добила дозвола за вршење работи на застапување во осигурување од Народната банка на Република Северна Македонија, а врз основа на претходна согласност на АСО. Во 2019 година е издадена согласност за вршење работи на застапување на 3 банки (Комерцијална банка АД Скопје, Уни банка АД Скопје и ТТК банка АД Скопје) и едно Решение за повлекување на согласност за вршење работи на застапување на Охридка банка АД Скопје, со што бројот на банките во однос на претходната година се зголеми за две банки, односно на крајот од 2019 година, во доменот на банките кои имаат дозвола за вршење работи на застапување во осигурување, функционираат 7 банки, (2018:5) и учествуваа со 508,50 милиони денари или 4,80% во вкупната БПП, што претставува огромен пораст од 36,78% во однос на минатата година (2018: 371,75 милиони денари).

Табела бр. 18: Регистар на друштвата за застапување во осигурување и банки

	Назив на друштвото
1	Друштво за застапување во осигурување АКТИВА ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје
2	Друштво за застапување во осигурување ТРЕНД-МР АД Скопје
3	Акционерско друштво за застапување во осигурување ЛАЈОН ИНС АД Скопје
4	Друштво за застапување во осигурување РЕА ИНШУРЕНС ГРУП АД Скопје
5	Акционерско друштво за застапување во осигурување САФЕ ЛИФЕ Македонија АД Скопје
6	Друштво за застапување во осигурување ФОРТИС АД Скопје
7	Друштво за застапување во осигурување ЛАЈФ ВИЗИОН АД Скопје
8	Друштво за застапување во осигурување ВАШ ПРИЈАТЕЛ АД Прилеп
9	Акционерско друштво за застапување во осигурување ФЕМИЛИ ПАРТНЕР АД Скопје
10	Акционерско друштво за застапување во осигурување МОЕ ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје
11	Шпаркасе банка АД Скопје
12	НЛБ Тутунска банка АД Скопје
13	ХАЛК банка АД Скопје
14	Стопанска банка АД Скопје
15	Комерцијална банка АД Скопје
16	УНИ банка АД Скопје
17	ТТК банка АД Скопје

Извор: АСО

Во текот на 2019 година преку друштвата за застапување во осигурување се склучени 87.826 договори за осигурување (полиси) (2018: 87.730), што претставува пад од 0,11% во однос на претходната година. Преку банките, во 2019 година се склучени 138.278 договори за осигурување (2018: 81.288), што претставува пораст од 70,11% во однос на претходната година.

Распределбата на вкупната БПП, по класи на осигурување, а реализирана од страна на друштвата за застапување и банките е претставена во Графиконот бр. 13.

Графикон бр. 13: Структура на БПП, по класи на осигурување

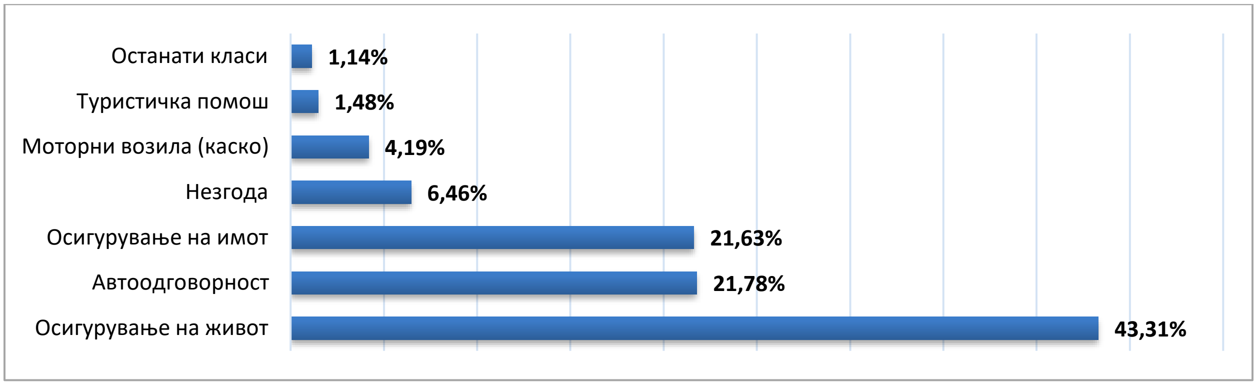

Извор: АСО

3.2.1. Осигурително брокерски работи

Осигурителните брокерски работи подразбираат посредување во договарање осигурително и реосигурително покритие, како и при реализирање отштетни побарувања по остварен осигурен штетен настан кај друштвата за осигурување и реосигурување, во име и за сметка на клиентите. Преку овој канал на дистрибуција, друштвата за осигурително брокерски работи во 2019 година реализирале 29,63% од БПП (2018: 27,66%), односно 3,13 милијарди денари (2018: 2,74 милијарди денари), што претставува пораст од 14,19% во однос на претходната година.

На крајот од 2019 година на пазарот на осигурување дејствуваа 39 осигурително брокерски друштва (2018: 37), (Табела бр. 19). Во текот на 2019 година е издадена дозвола за работа на четири нови осигурително брокерски друштва (Осигурително брокерско друштво МАКОАС БРОКЕР АД Струмица, Осигурително брокерско друштво СМАРТ МАНИ СОЛУШНС АД Скопје, Осигурително брокерско друштво ИБИС ОСИГУРУВАЊЕ АД Струмица, Осигурително брокерско друштво АЛФА БРОКЕР АД Куманово), и до крајот на 2019 година сите имаат започнато со вршење осигурително брокерски работи, а одземена е дозволата за вршење на Осигурително брокерското друштво К МК БРОКЕР АД Скопје, и издадено е решение за престанок на дозволата за вршење осигурително брокерски работи на Осигурително брокерското друштво ЕНСА БРОКЕР АД Скопје.

Табела бр. 19: Регистар на осигурително брокерски друштва

	Назив на друштвото
1	Акционерско осигурително брокерско друштво ЕУРОЕКСПЕРТС Скопје
2	Осигурително брокерско друштво ЕУРОМАК БРОКЕР АД Скопје
3	Осигурително брокерско друштво ИН БРОКЕР АД Скопје
4	Акционерско осигурително брокерско друштво ВФП АД Скопје
5	Осигурително брокерско друштво МОБИЛИТИ БРОКЕР АД Скопје
6	Осигурително брокерско друштво СЕДА БРОКЕР АД Скопје
7	Осигурително брокерско друштво НАШЕ ОСИГУРУВАЊЕ АД Кочани
8	Осигурително брокерско друштво ЈДБ БРОКЕР АД Скопје
9	Осигурително брокерско друштво ДЕЛТА ИНС БРОКЕР АД Скопје
10	Акционерско осигурително брокерско друштво А-ТИМ Скопје

11	Осигурително брокерско друштво ЛЕГРА АД Скопје
12	Осигурително брокерско друштво ПОЛИСА ПЛУС АД Скопје
13	Осигурително брокерско друштво АМГ ПРЕМИУМ АД Скопје
14	Осигурително брокерско друштво СУПЕР БРОКЕР АД Скопје
15	Осигурително брокерско друштво КОРАБ ИНС АД Скопје
16	Осигурително брокерско друштво НОВ ОСИГУРИТЕЛЕН БРОКЕР АД Скопје
17	Осигурително брокерско друштво ЦЕРТУС АД Скопје
18	Осигурително брокерско друштво СТМ Брокер Плус АД Скопје
19	Осигурително брокерско друштво АМ Брокер АД Скопје
20	Осигурително брокерско друштво МЕГА БРОКЕР АД Скопје
21	Осигурително брокерско друштво ЦВО Брокер АД Охрид
22	Осигурително брокерско друштво АСУЦ Брокер АД Скопје
23	Осигурително брокерско друштво САФЕ ИНВЕСТ АД Скопје
24	Осигурително брокерско друштво ВИА БРОКЕР АД Глумово Скопје
25	Акционерско осигурително брокерско друштво ВЕБЕР ГМА АД Битола
26	Осигурително брокерско друштво МАК ТРЕНД БРОКЕР АД Скопје
27	Осигурително брокерско друштво СН ОСИГУРИТЕЛЕН БРОКЕР АД Битола
28	Акционерското друштво за вршење на осигурително брокерски работи ПОРШЕ БРОКЕР Скопје
29	Осигурително брокерско друштво ЏОКЕР ИНС БРОКЕР АД Гевгелија
30	Осигурително брокерско друштво ЕОС БРОКЕР АД Скопје
31	Осигурително брокерско друштво ПЕТРОЛ - ОИЛ БРКОЕР АД Скопје
32	Осигурително брокерско друштво АУРОН БРОКЕР АД Струга
33	Осигурително брокерско друштво РИЗИКО ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје
34	Осигурително брокерско друштво ВИН БРОКЕР АД Скопје
35	Осигурително брокерско друштво БРОЛИНС АД Скопје
36	Осигурително брокерско друштво МАКОАС БРОКЕР АД Струмица
37	Осигурително брокерско друштво СМАРТ МАНИ СОЛУШНС АД Скопје
38	Осигурително брокерско друштво ИБИС ОСИГУРУВАЊЕ АД Струмица
39	Осигурително брокерско друштво АЛФА БРОКЕР АД Куманово

Извор: АСО

Во овој период осигурително брокерските друштва реализирале продажба на 335.253 полиси (2018: 302.690), што претставува пораст од 8,2% во однос на претходната година.

Распределбата на вкупната БПП, по класи на осигурување, а реализирана од страна на осигурително брокерските друштва, е претставена во Графиконот бр. 14.

Графикон бр. 14: Структура на БПП, по класи на осигурување

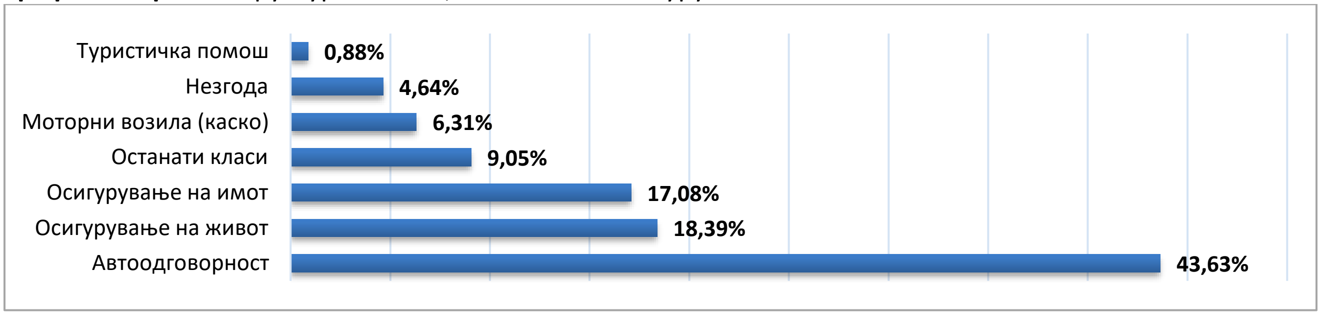

Извор: АСО

3.3. НАЦИОНАЛНО БИРО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Согласно Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, Националното биро за осигурување (во понатамошниот текст: „НБО“) ги врши работите предвидени со меѓународните спогодби за осигурување на сопствениците и корисниците на моторни возила, од одговорност во сообраќајот (зелена карта) и ги претставува друштвата за осигурување од Република Северна Македонија во меѓународните организации и институции за осигурување. НБО, исто така, издава и печати меѓународни зелени карти за потребите на членките, води статистичка евиденција и врши статистичка обработка на статистичките податоците од друштвата за осигурување, воспоставува и одржува централен систем за евиденција на полиси и штети од употреба на моторни возила.

НБО е членка на Советот на бироа во Брисел од 1994 година, кој има за цел да го олесни меѓународниот патен сообраќај на моторни и приклучни возила, преку осигурување од одговорност за штети предизвикани на трети лица, според условите кои се пропишани во посетената земја и гарантира дека на оштетените лица во случај на сообраќајна несреќа ќе им се надомести штетата настаната со употреба на моторното возило, со примена на националното законодавство на таа земја. Наедно, како членка на Советот, НБО учествува во работата на Југоисточната европска група во која членуваат земјите од регионот.

Во НБО членуваат единаесет осигурителни друштва, односно сите друштва за неживотно осигурување во Република Северна Македонија.

Во извештајот за работењето кој НБО го достави до АСО, во согласност со членот 54 став (3) од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, прикажано е финансиското работење на НБО и финансиското работење на Гарантниот фонд за 2019 година.

Со состојба на 31.12.2019 година, вкупните средства на НБО изнесуваа 316,4 милиони денари, од кои 194,3 милиони се тековни средства, а останатите 122,1 милиони се однесуваат на нетековни средства и споредбено со претходната година бележат зголемување од 4,6%. Во вкупните средства на НБО, најголемо учество од 55,62% земаат депозитите во банки, па потоа следуваат побарувањата од друштвата за осигурување со 36,09% и вложувања во хартии од вредност со 3,37%. Во вкупните обврски и капитал на НБО во 2019 година, капиталот учествува со 60,40%, а обврските со 39,43%. Во 2019 година НБО остварило добивка во износ од 1.282 илјади денари (2018 година: добивка од 2.701 илјади денари).

3.3.1. Гарантен фонд на НБО

НБО, во согласност со членот 58 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, формира Гарантен фонд кој служи за исплата на:

1. штети настанати на територијата на Република Северна Македонија од непознати и неосигурени моторни возила и приколки, неосигурени чамци и бродови на моторен погон, како и неосигурени воздухоплови;
2. штети настанати на територијата на Република Северна Македонија од превозни средства регистрирани за превоз на патници во јавен сообраќај, за кои сопствениците не склучиле договор за осигурување на патници од последици на несреќен случај - незгода;
3. штети од задолжителни осигурувања кои оштетените лица не можат да ги наплатат заради престанок на друштвото за осигурување со кое е склучен договорот за осигурување, при што се исплаќа само оној дел од штетата кој не бил надоместен од стечајната маса на друштвото за осигурување; и
4. штети од осигурени моторни возила кои потекнуваат од територијата на Република Северна Македонија, за кои согласно со Критскиот договор и други меѓународни договори ги гарантира Националното биро за осигурување.

Работата на Гарантниот фонд се темели на Законот за задолжителни осигурувања во сообраќајот, како и на Правилникот за формирање и користење на Гарантниот фонд и Упатството за водење на евиденција и начин на исплата на средствата од Гарантниот фонд, донесени од НБО.

Табела бр. 20: Учество во Гарантниот фонд по друштва за осигурување за периодот 1.1.-31.12.2019 година (денари)

Назив на друштвото за осигурување	Вкупна БПП за сите задолжителни осигурувања	% на учество во БПП за сите задолжителни осигурувања	Учество во Гарантен фонд
Триглав	576.888.659	12,67%	23.370.686
Винер	527.344.000	11,58%	21.363.552
Уника	501.155.902	11,01%	20.302.630
Осигурителна полиса	465.387.833	10,22%	18.853.608
Сава	423.706.626	9,31%	17.165.036
Еуролинк	414.352.662	9,10%	16.786.092
Евроинс	406.174.085	8,92%	16.454.764
Халк осигурување	367.091.294	8,06%	14.871.458
Граве неживот	333.958.819	7,33%	13.529.208
Македонија	271.962.287	5,97%	11.017.629
Кроација неживот	265.162.000	5,82%	10.742.138
Вкупно	**4.553.184.167**	**100,00%**	**184.456.801**

Извор: Извештај за работењето на НБО за 2019

Друштвата за осигурување кои вршат работи на задолжително осигурување од автоодговорност се должни да уплатат средства во Гарантниот фонд во износ сразмерен на премијата остварена по

одделни класи на задолжително осигурување од автоодговорност во претходното тримесечје, за тековното тримесечје од тековната година.

Во согласност со одлука на Управниот одбор на НБО, секоја календарска година се врши нова распределба на средствата од Гарантниот фонд во висина од 3.000.000 евра, според процентот на учество на друштвото за осигурување во вкупно полисираната премија за сите задолжителни осигурувања. За 2019 година, учеството во Гарантниот фонд по друштва за осигурување е прикажано во Табела бр. 20.

3.3.2. Рефундирање на штети од Гарантниот фонд

Во согласност со членот 60 став (4) од Законот за задолжителни осигурувања во сообраќајот, друштвото за осигурување кое извршило обработка и исплата на барањето за надомест на штета, има право на поврат на исплатените средства од средствата на Гарантниот фонд

Од средствата на Гарантниот фонд не се надоместуваат штети настанати од употреба на неосигурани странски моторни возила што се движат на територијата на Република Северна Македонија, а за кои важат посебни меѓународни договори чиј потписник е Република Северна Македонија.

Табела бр. 21: Пријавени и прифатени штети за рефундирање од Гарантниот фонд за периодот 1.1.2019- 31.12.2019 година

Назив на друштвото за осигурување	Број на пријавени штети за рефундација	Број на прифатени штети во Гарантен фонд	Прифатени штети во Гарантен фонд (штети+пристојба) износ во денари
Македонија	104	100	21.007.647
Евроинс	88	88	15.604.359
Уника	86	86	10.650.449
Граве неживот	84	84	21.137.681
Осигурителна полиса	81	81	8.676.990
Триглав	78	78	12.550.334
Винер	69	69	7.267.209
Сава	65	65	10.366.454
Еуролинк	61	61	7.580.773
Кроација неживот	52	52	8.242.231
Халк осигурување	46	45	5.367.274
Вкупно	**814**	**809**	**128.451.401**

Извор: Извештај за работењето на НБО за 2019

Во 2019 година во НБО од страна на друштвата за осигурување се пријавени 814 штети за рефундирање, од кои 809 штети во износ од 129.451 милиони денари се прифатени и рефундирани.

Бројот на пријавени штети за рефундација во Гарантен фонд во 2019 година (814) е намален за 39 штети во споредба во 2018 година (853), односно бележи намалување од 4,57%.

Просечно исплатена штета во 2019 година изнесува 158.778 денари и истата бележи намалување од 0,18% во однос на просечно исплатената штета во 2018 година (2017: 159.065 денари).

Бројот на пријавени и прифатени штети за рефундација од Гарантниот фонд во текот на 2019 година, како и износот на прифатените штети се прикажани во Табела бр. 21.

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Претседател на Советот на експерти,

Крсте Шајноски

Број 08-396/1
Скопје
19.6.2020 година